

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT ZOOLOGII

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XVII, zeszyt 3

SKORKI
Dermaptera

Opracował
WŁADYSŁAW BAZYLUK

Nr 27 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1976

Plan podziału na części wydawnictwa

«KATALOG FAUNY POLSKI»

Część	I — <i>Protozoa</i>
„	II — <i>Porifera, Coelenterata</i>
„	III — <i>Turbellaria</i>
„	°IV — <i>Monogenoidea, Trematoda</i>
„	V — <i>Cestoda</i>
„	VI — <i>Nemertini</i>
„	VII — <i>Nematoda</i>
„	VIII — <i>Nematomorpha, Gastrotricha, Kinorhyncha, Priapulioidea</i>
„	IX — <i>Rotatoria</i>
„	*X — <i>Acanthocephala</i>
„	°XI — <i>Annelida</i>
„	°XII — <i>Entomostraca</i>
„	XIII — <i>Malacostraca</i>
„	°XIV — <i>Symphyla, Pauropoda, Diplopoda, Chilopoda</i>
„	*XV — <i>Apterygota</i>
„	XVI — <i>Ephemeroptera, Odonata, Plecoptera</i>
„	XVII — <i>Blattodea, Mantodea, Orthoptera, Dermaptera</i>
„	*XVIII — <i>Psocoptera</i>
„	°XIX — <i>Mallophaga, Anoplura</i>
„	XX — <i>Thysanoptera</i>
„	°XXI — <i>Homoptera</i>
„	XXII — <i>Heteroptera</i>
„	°XXIII — <i>Coleoptera</i>
„	XXIV — <i>Strepsiptera</i>
„	XXV — <i>Neuroptera, Megaloptera, Raphidioptera</i>
„	°XXVI — <i>Hymenoptera</i>
„	XXVII — <i>Mecoptera</i>
„	*XXVIII — <i>Trichoptera</i>
„	XXIX — <i>Lepidoptera</i>
„	XXX — <i>Diptera</i>
„	*XXXI — <i>Aphaniptera</i>
„	*XXXII — <i>Pseudoscorpionidea, Opiliones</i>
„	*XXXIII — <i>Aranei</i>
„	°XXXIV — <i>Acari</i>
„	XXXV — <i>Pentastomida, Pantopoda, Tardigrada</i>
„	XXXVI — <i>Mollusca</i>
„	°XXXVII — <i>Bryozoa, Chaetognatha, Echinodermata, Tunicata</i>
„	*XXXVIII — <i>Cyclostomata, Pisces</i>
„	*XXXIX — <i>Amphibia, Reptilia</i>
„	XL — <i>Aves</i>
„	XLI — <i>Mammalia</i>

* — Części wydane w całości.

° — Części, z których wydano poszczególne zeszyty.

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT ZOOLOGII

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XVII, zeszyt 3

SKORKI
Dermaptera

Opracował
WŁADYSŁAW BAZYLUK

Nr 27 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1976

KOLEGIUM REDAKCYJNE

mgr A. GOLJAN, prof. dr E. GRABDA, prof. dr T. JACZEWSKI ,
prof. dr S. M. KLIMASZEWSKI, prof. dr K. KOWALSKI, doc. dr
M. MROCZKOWSKI, prof. dr J. NAST, prof. dr L. K. PAWŁOWSKI, prof.
dr J. RAFALSKI, prof. dr A. RIEDEL (p. o. przewodniczący), prof. dr
St. SMREZYNSKI , prof. dr J. STACH , mgr Zb. SWIRSKI (sekretarz),
prof. dr A. WRÓBLEWSKI

Redaktor zeszytu:

mgr A. GOLJAN

Praca wykonana w ramach problemu resortowego Nr PAN-27

⁷
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE – WARSZAWA 1976

Wydanie pierwsze. Nakład 800+90 egz.

Ark. wyd. 1,25. Ark. druk. 1,25+1 wklejka. Papier druk. sat. kl. III, 80 g 70×100

Oddano do składania 12 IX 1975 r. Podpisano do druku 15 VII 1976 r.

Druk ukończono w lipcu 1976 r.

Zamówienie nr 2440/76. L-9. Cena zł 10.–

WROCŁAWSKA DRUKARNIA NAUKOWA

SKORKI — DERMAPTERA

Opracował

WŁADYSŁAW BAZYLUK

TREŚĆ

I. Wstęp	3
II. Przegląd gatunków	5
III. Tabela rozmieszczenia gatunków	11
IV. Literatura	14
V. Indeks nazw systematycznych	19

I. WSTĘP

Najwcześniejsze dane odnoszące się do występowania w okolicy Warszawy dwu gatunków skorków: *Forficula auricularia* L. i *Labia minor* (L.) można znaleźć w rękopisie geografa królewskiego Ch. de PERTHÉESA, który przebywając na dworze króla Stanisława Augusta PONIATOWSKIEGO w drugiej połowie XVIII wieku intensywnie badał faunę okolic Warszawy, a pod koniec swego życia także i okolic Wilna (Litewska SRR). Niestety wskutek niesprzyjających okoliczności historycznych (rozbiory Polski) dane te nie zostały opublikowane.

Pierwsze publikacje dotyczące skorków można znaleźć w wydanych w XIX wieku pracach następujących autorów: WEIGEL 1806, KELCH 1852 i LETZNER 1881, którzy podali dane faunistyczne dotyczące Śląska, SIEBOLD 1842 — okolic Torunia i Gdańska, BRISCHKE 1887, 1888, 1889 — Helu, okolic Kartuz i Gdańska i NOWICKI 1864, 1865, 1867 — południowej Polski.

Wprawdzie w XX wieku liczba prac odnoszących się do skorków wzrosła, to jednak opracowań odnoszących się tylko do tego rzędu owadów jest bardzo mało, przeważnie były one wspólnie podawane z karaczanami i prostoskrzydłymi. Pracą poświęconą skorkom wspólnie z karaczanami jest praca ROŻNOWSKIEJ (1934). Wyłącznie skorkom jest poświęcona praca BAZYLUKA (1956).

Niniejsze opracowanie obejmuje gatunki skorków (*Dermaptera*) występujące w Polsce, łącznie podano 6 gatunków.

Rząd skorków obejmuje około 1000 gatunków występujących głównie w krajach o klimacie tropikalnym i subtropikalnym, z czego w Palearktyce występuje nieco ponad 100 gatunków. Z 6 gatunków podawanych z Polski występowanie na Śląsku *Anechura bipunctata* (FABR.) w ostatnich latach nie zostało potwierdzone. Pierwsze wiadomości o występowaniu tego gatunku na Śląsku pochodzą od WEIGLA (1806), a ostatnie od KELCHA (1852).

Materiały opublikowane po raz pierwszy w tym katalogu, oznaczone * (gwiazdką), były zbierane oprócz autora przez następujące osoby: prof. dra S. ADAMCZEWSKIEGO, dra R. BIELAWSKIEGO, dra B. BURAKOWSKIEGO, mgra A. GOLJANA, dra E. KIERYCHA, dr A. LIANĘ, doc. dra M. MROCKOWSKIEGO, prof. dra A. RIEDLA i K. WINNIKA, którym autor składa serdeczne podziękowanie.

W niniejszym „Katalogu” uwzględniono prace opublikowane do końca 1972 r.

Podział administracyjny Polski z 1 VI 1975 r. nie mógł być uwzględniony, ponieważ maszynopis „Katalogu” przygotowano do druku w grudniu 1972 r.

II. PRZEGLĄD GATUNKÓW

Ordo: *DERMAPTERA* KIRBY in LEACH, 1815.

Superfamilia: *PROTODERMAPTERA* ZACHER, 1911.

Familia: *LABIDURIDAE* VERHOEFF, 1902.

Genus: *Labidura* LEACH, 1815.

1. *Labidura riparia* (PALLAS, 1773).

Forficula riparia PALLAS, 1773.

Forficula gigantea (*bilineata* HERBST): WEIGEL, 1806.

Forficula gigantea: SIEBOLD, 1842, KELCH, 1852, WAGA, 1857, BRISCHKE, 1887, 1888.

Forficula (*Labidura*) *gigantea*: FISCHER, 1853.

Labidura (*Forficula*) *riparia* = *gigantea*: ZACHER, 1906.

Pobrzeże Bałtyku: okolice Gdańska (SIEBOLD 1842, FISCHER 1853), Hel (BRISCHKE 1888, ZACHER 1917, LA BAUME 1920, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, ROŻNOWSKA 1934, WEIDNER 1941, HEROLD 1949, CZUBIŃSKI i URBAŃSKI 1951), Międzyzdroje na Wolinie (BAZYLUK*); Pojezierze Pomorskie (BRISCHKE 1887, ENGEL 1938, WEIDNER 1941), Krzyż pow. Czarnków (BAZYLUK*); Pojezierze Mazurskie (LA BAUME 1912); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SIEBOLD 1842, ZACHER 1917, LA BAUME 1920, SZULCZEWSKI 1926, SOKOŁOWSKI 1928, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, URBAŃSKI 1931, WEIDNER 1941, HEROLD 1949), Obrzycko pow. Szamotuły, Oborniki (BAZYLUK*); Nizina Mazowiecka (WAGA 1857, SUMIŃSKI i TENENBAUM 1921, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1949b), Sekuła pow. Siedlce, Cybulice pow. Nowy Dwór Mazowiecki, Pustelnik, Błota i Rajszew koło Warszawy (BAZYLUK*); Śląsk Dolny (ZACHER 1906, 1907, 1917, WEIDNER 1941); Śląsk Górny (KELCH 1852, FISCHER 1853, ZACHER 1907, 1917, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, ROŻNOWSKA 1934); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (WAGA 1857, PONGRĄCZ 1922, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928), Pustynia Błędowska pow. Olkusz (BAZYLUK*); Wyżyna Małopolska: Skowronno pow. Pińczów (BAZYLUK*); Wyżyna Lubelska (PONGRĄCZ 1922, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928), Puławy, Zemborzyce koło Lublina (BAZYLUK*); Nizina Sandomierska: Sandomierz (BAZYLUK*).

Oprócz tego podali go bez bliższych danych z Galicji — BRUNNER VON WATTENWYL (1882), z Małopolski — SZELIGA-MIERZEYEWski 1928 i ze Śląska — WEIGEL 1806, BRUNNER VON WATTENWYL 1882 oraz ZACHER

1907. Ogólne rozprzestrzenienie w Polsce podali KINEL i NOSKIEWICZ 1927 oraz BAZYLUK 1956.

Kosmopolityczny gatunek, w Palearktyce najdalej na północ dochodzi do Omska, Zabajkala, Amuru i Kraju Ussuryjskiego w Związku Radzieckim. W Polsce znany z niżu i wyżyn, w górach nie odnaleziony.

Żyje na glebach lekkich piaszczystych, najczęściej spotykany na wydmach, aluwiałach nadrzecznych, pod kamieniami, kawałkami drewna itp., pod którymi najczęściej ma wykopaną dość głęboką norkę. Drapieżny, poluje na drobne zwierzęta, głównie owady.

Superfamilia: **EUDERMAPTERA** VERHOEFF, 1902.

Familia: **LABIIDAE** BURR, 1909.

Genus: **Labia** LEACH, 1815.

2. *Labia minor* (LINNAEUS, 1758).

Forficula minor LINNAEUS, 1758.

Forficula minor: WEIGEL, 1806, SIEBOLD, 1842, KELCH, 1852, NOWICKI, 1864, 1865, STOBIECKI, 1883, BRISCHKE, 1887.

Forficula auricularia: BRISCHKE, 1887 (partim – według LA BAUME 1920).

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1842, ZACHER 1917, LA BAUME 1920); Pojezierze Pomorskie (BRISCHKE 1887, LA BAUME 1920, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SIEBOLD 1842, ZACHER 1917, POLIŃSKI i DEMEL 1921, SZULCZEWSKI 1926, SOKOŁOWSKI 1928, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, BAZYLUK 1948); Nizina Mazowiecka (ROŻNOWSKA 1934), Warszawa Saska Kępa i Targówek (BAZYLUK*); Śląsk Dolny (ZACHER 1907, 1917), Brzeg Dolny pow. Wołów (BAZYLUK*); Śląsk Górny (KELCH 1852, STOBIECKI 1886, ZACHER 1917, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (STOBIECKI 1886); Wyżyna Małopolska (BAZYLUK 1957); Wyżyna Lubelska (ROŻNOWSKA 1934), Puławy, Lublin (BAZYLUK*); Rostocze (ROŻNOWSKA 1934); Sudety Zachodnie (ZACHER 1913, 1917), Łężno, Sawanna Afrykańska w Górach Stołowych (BAZYLUK*); Beskid Zachodni: Babia Góra (STOBIECKI 1883), Gorce (SMRECZYŃSKI 1902); Pieniny (ROŻNOWSKA 1934), Krościenko (BAZYLUK*); „Śląsk” (WEIGEL 1806); „Galicja” (NOWICKI 1864, 1865); „Małopolska” (SZELIGA-MIERZEYEWski 1928). Ogólne rozprzestrzenienie w Polsce podali KINEL i NOSKIEWICZ 1927 oraz BAZYLUK 1956b.

Gatunek prawie kosmopolityczny. Prawdopodobnie występuje w całej Polsce, może z wyjątkiem wysokich gór, aczkolwiek dotychczas nie był podany z niektórych rejonów.

Spotyka się go na pastwiskach i łąkach, także w oborach i stajniach. Aktywny w przeciwieństwie do innych naszych skorków w dzień, a zwłaszcza nad wieczorem. Czasami lata masowo.

Familia: **FORFICULIDAE** BURR, 1907.

Genus: **Anechura** SCUDDER, 1876.

3. *Anechura bipunctata* (FABRICIUS, 1781).

Forficula 2punctata FABRICIUS, 1781.

Forficula bipunctata: WEIGEL, 1806.

Forficula Fabricii F. (*biguttata* FAB. *bipunctata* FAB. *Orsini* BON.): KELCH, 1852.

Forficula biguttata: FISCHER, 1853.

Śląsk Górny (KELCH 1852, FISCHER 1853, ZACHER 1907, 1917, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, BAZYLUK 1956); „Śląsk” (WEIGEL 1806, BRUNNER VON WATTENWYL 1882, ZACHER 1907, KINEL i NOSKIEWICZ 1927).

Gatunek występujący w górach i na wyżynach Europy i Azji, na północ dochodzi do Omska i Irkucka w Związku Radzieckim. Z terenu Polski podany ze Śląska w ubiegłym stuleciu, w nowszych czasach nie odnaleziony.

Genus: **Apterygida** WESTWOOD, 1839.

4. *Apterygida media* (HAGENBACH, 1822).

Forficula media HAGENBACH, 1822.

Forficula albipennis: CHARPENTIER, 1825.

Forficula pedestris BON. (*albipennis* HAGB.): KELCH, 1852.

Chelidura albipennis: SCHILLE, 1902, KINEL i NOSKIEWICZ, 1927.

Sphingolabis albipennis: ZACHER 1907.

Forficula media: ZACHER, 1907.

Apterygida albipennis: ZACHER, 1917, LA BAUME, 1920, SZELIGA-MIERZEYEWski, 1928.

Chelidura media: LEONHARDT, 1929.

Pojezierze Pomorskie: okolice Kartuz (LA BAUME 1920), Bielinek nad Odrą pow. Chojna (BAZYLUK*); Pojezierze Mazurskie: Ostróda (BAZYLUK 1956, 1957); Nizina Mazowiecka (ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1956); Śląsk Dolny (ZACHER 1907, 1917, LEONHARDT 1929), Łęknica pow. Żary (BAZYLUK*); Wzgórza Trzebnickie: Oborniki Śląskie pow. Trzebnica (BAZYLUK*); Śląsk Górny (KELCH 1852, FISCHER 1853, ZACHER 1917, SZELIGA-MIERZEYEWski 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1956); Wyżyna Małopolska: Pińczów (BAZYLUK 1956), Grabowiec i Krzyżanowice pow. Pińczów, Chęciny koło Kiele (BAZYLUK 1957), Bogucica i Młodzawy pow. Pińczów (BAZYLUK*); Góry Świętokrzyskie (BAZYLUK*); Wyżyna Lubelska: Puławy (SEMENOV 1903, BAZYLUK 1956), Puławy, Kazimierz (BAZYLUK 1957), Malice i Kotorów pow. Chrubieszów (BAZYLUK*); Nizina Sandomierska: Nisko (BAZYLUK 1956, 1957), Sandomierz, Dwikozy koło Sandomierza, Nisko, Mielec (BAZYLUK*); Sudety Zachodnie: Plichowice pow. Lwówek Śląski, Wojcieszków pow. Złotoryja, Karłniki pow. Jelenia Góra (BAZYLUK*); Beskid Zachodni: Dolina Popradu (SCHILLE

1902, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1956), Żywiec (BAZYLUK*); Beskid Wschodni: Odrzykoń pow. Krosno (BAZYLUK*); Bieszczady: Posada Rybotycka pow. Przemyśl, Czarna, Baligród, Zatwarnica pow. Lesko, góra Otryt (BAZYLUK*); Pieniny: Krościenko, Pieninki (BAZYLUK*).

Europejski gatunek. Prawdopodobnie występuje w całej Polsce z wyjątkiem wyższych pięter górskich, aczkolwiek z niektórych rejonów nie był dotychczas podany.

Żyje na drzewach i krzewach. Przechowuje jako imago pod korą drzew, w spróchniałych pniach itp.

Genus: *Chelidurella* VERHOEFF, 1902.

5. *Chelidurella acanthopygia* (GÉNÉ, 1832).

Forficula acanthopygia GÉNÉ, 1832.

Forficula acanthopygia: WAGA, 1857.

Chelidura acanthopygia: ZACHER, 1907, 1913, SPEISER 1907, LA BAUME, 1912, TENENBAUM i MIERZEJEWSKI, 1914, PONGRĄCZ, 1922, 1924, SZULCZEWSKI, 1926, KINEL i NOSKIEWICZ, 1927.

Pobrzeże Bałtyku (LA BAUME 1920, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934), Osłonino na Helu (BAZYLUK*); Pojezierze Pomorskie (LA BAUME 1920, BAZYLUK 1957); Pojezierze Mazurskie (ZACHER 1917, SPEISER 1907, Kwidzyn (BAZYLUK*); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1926, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934, WIĄCKOWSKI 1957), Rogów koło Skierniewic (BAZYLUK*); Nizina Mazowiecka (WAGA 1857, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1957), Kulin pow. Włocławek, Mienia pow. Mińsk Mazowiecki, Grygrów i Stoczek pow. Węgrów (BAZYLUK*); Podlasie: rezerwat Jata pow. Łuków (BAZYLUK*); Puszcza Białowieńska (ROŻNOWSKA 1934), Białowieża, Czerlonka pow. Hajnówka, Białowiecki Park Narodowy (BAZYLUK*); Śląsk Dolny (ZACHER 1907, 1917, BEDNARZ 1972), Łęknica pow. Żary (BAZYLUK*); Śląsk Górny (ROŻNOWSKA 1934); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (WAGA 1857, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1957); Wyżyna Małopolska: Chroberz, Młodzawy i Grabowiec pow. Pińczów, Wodzisław i Miąsowa pow. Jędrzejów (BAZYLUK*); Góry Świętokrzyskie (BAZYLUK 1957, BEDNARZ 1967), Łysica, Św. Krzyż, Świętokrzyski Park Narodowy (BAZYLUK*); Wyżyna Lubelska (PONGRĄCZ 1924, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, ROŻNOWSKA 1934, BAZYLUK 1957), Puławy, Michałówka pow. Puławy (BAZYLUK*); Roztocze (TENENBAUM i MIERZEJEWSKI 1914, PONGRĄCZ 1922, ROŻNOWSKA 1934), Szczebrzeszyn (BAZYLUK*); Nizina Sandomierska: Leżajsk, Rudnik nad Sanem (BAZYLUK*); Sudety Zachodnie (ZACHER 1907, 1913, 1917), Czarne Bagno koło Kłodzka (BAZYLUK*); Beskid Zachodni: Babia Góra, Gorce — Lubañ, Beskid Sądecki — Prehyba (BAZYLUK*); Bieszczady: Dubawka Górna pow. Prze-

myśl, Czarna pow. Lesko (BAZYLUK*); Pieniny: Krościenko, Pieninki (BAZYLUK*), Tatry (ROŻNOWSKA 1934).

Gatunek występujący od Pirenejów do zachodnich ziem Związku Radzieckiego i od Szwecji do północnych Włoch i Rumunii. W Polsce występuje prawdopodobnie na całym obszarze z wyjątkiem wysokich gór.

Żyje w lasach na drzewach, krzewach i w ściółce. Zimują postaci dorosłe w ściółce, spróchniałych pniach drzew itp.

Genus: *Forficula* LINNAEUS, 1758.

6. *Forficula auricularia* LINNAEUS, 1758.

Forficula auricularia macrolabia (*infumata* MEG.): KELCH, 1852.

Forficula auricularia L. f. *maior* (typica): TENENBAUM i MIERZEJEWSKI, 1914.

Forficula auricularia f. *minor* (*F. forcipata* STEVENS, 1835): TENENBAUM i MIERZEJEWSKI, 1914.

Forficula auricularia var. *cyclolabia*: SZELIGA-MIERZEJEWSKI, 1928, BAZYLUK, 1949a, 1954, BEDNARZ, 1963.

Z różnych okolic Polski podawali go: WEIGEL 1806, SIEBOLD 1842I, KELCH 1852, NOWICKI 1864, 1865, 1867, ŁOMNICKI 1875, STOBIECKI 1883, 1886, BRISCHKE 1887, 1888, 1889, NASONOV 1894, SMRECZYŃSK, 1902, SCHILLE 1902, ZACHER 1907, 1913, 1917, LA BAUME 1912, 1920, KOERTH 1914, TENENBAUM i MIERZEJEWSKI 1914, POLIŃSKI i DEMEL 1921, PONGRĄCZ 1922, SOKOŁOWSKI 1925, 1928, KOŹMIŃSKI 1925, SZULCZEWSKI 1926, KINEL i NOSKIEWICZ 1927, KÉLER 1927, SZELIGA-MIERZEJEWSKI 1928, LEONHARDT 1929, RUSZKOWSKI 1933, ROŻNOWSKA 1934, ENGEL 1938, KARPIŃSKI 1949, BAZYLUK 1949a, 1949b, 1950, 1954, 1956, WIĄCKOWSKI 1957, BŁAŻEJEWSKI 1959 i BEDNARZ 1963, 1967, 1972.

Biorąc pod uwagę zarówno dane przytoczone przez powyżej wymienionych autorów, jak i dane odnoszące się do miejsca połowów osobników tego gatunku znajdujących się w zbiorach Instytutu Zoologicznego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, jak również i w innych zbiorach można stwierdzić, że ten kosmopolityczny gatunek występuje w całej Polsce, od brzegów Bałtyku aż po Tatry, w których dochodzi do piętra hal.

Żyje wśród liści, kwiatów, owoców, nasion, pod kamieniami, korą drzew itp. Dorosłe pojawiają się w lipcu. Zimuje imago. W sadach i ogrodach warzywnych zarówno dorosłe, jak i młodociane osobniki mogą wyrządzać szkody.

III. TABELA ROZMIESZCZENIA GATUNKÓW
(Podział na krainy podaje mapa na końcu zeszytu)

		● Dane pewne ○ Dane nie sprawdzone							
		Bałtyk	Pobrzeże Bałtyku	Pojezierze Pomorskie	Pojezierze Mazurskie	Nizina Wielk.-Kuj.	Nizina Mazowiecka	Podlasie	Puszcza Białowiecka
		1	2	3	4	5	6	7	7a
1	<i>Labidura riparia</i> (PALL.)	—	●	●	○	●	●	—	—
2	<i>Labia minor</i> (L.)	—	○	○	—	●	●	—	—
3	<i>Anechura bipunctata</i> (FABR.)	—	—	—	—	—	—	—	—
4	<i>Apterygida media</i> (HAGENB.)	—	—	●	●	—	●	—	—
5	<i>Chelidurella acanthopygia</i> (GÉNÉ)	—	●	●	●	●	●	●	●
6	<i>Forficula auricularia</i> L.	—	●	●	●	●	●	●	●

1		
2		
3		
4		
5		
6		
•	8	Śląsk Dolny
•	8a	Wzgórza Trzebnickie
•	9	Śląsk Górny
•	10	Wyżyna Krak.-Wiel.
•	11	Wyżyna Małopolska
•	11a	Góry Świętokrzyskie
•	12	Wyżyna Lubelska
•	13	Roztocze
•	14	Nizina Sandomierska
•	15	Sudety Zachodnie
•	16	Sudety Wschodnie
•	17	Beskid Zachodni
•	17a	Kotlina Nowotarska
•	18	Beskid Wschodni
•	19	Bieszczady
•	20	Pieniny
•	21	Tatry

IV. LITERATURA

a. Prace zawierające wiadomości o skorkach Polski

- BAZYLUK W. 1948. Przyczynek do fauny prostoskrzydłych (*Orthoptera*) i skorków (*Dermaptera*) województwa poznańskiego. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach.*, Poznań, **1**, pp. 154–159.
- BAZYLUK W. 1949a. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*) Siemienia (województwo lubelskie) i okolicy. *Pr. Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN*, Poznań, **12**, pp. 1–95, 4 ff.
- BAZYLUK W. 1949b. Przyczynek do znajomości fauny prostoskrzydłych (*Orthoptera*) i skorków (*Dermaptera*) województwa lubelskiego. *Pr. Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN*, Poznań, **12**, pp. 96–110.
- BAZYLUK W. 1950. Materiały do fauny Ziemi Zachodnich. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*) Ziemi Lubuskiej i Śląska. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach.*, Poznań, **2**, pp. 136–156, 2 mm.
- BAZYLUK W. 1954. Badania nad prostoskrzydłymi (*Orthoptera*), karaczanami (*Blattodea*) i skorkami (*Dermaptera*) północno-zachodniej Polski. *Pr. Kom. Mat.-Przyr. PTPN*, B, Poznań, **15**, pp. 131–147, 1 t.
- BAZYLUK W. 1956. Skorki – *Dermaptera*. W: Klucze do oznaczania owadów Polski, Cz. XII., Warszawa, 15 pp., 13 ff.
- BAZYLUK W. 1957. Nowe dla Polski lub rzadsze gatunki z rzędów *Blattodea*, *Mantodea*, *Orthoptera* i *Dermaptera*. *Fragm. Faun.*, Warszawa, **7**, pp. 263–282.
- BEDNARZ S. 1963. Proponowany rezerwat przyrody – polana „Polichno” (Dębina-polana) w pow. Pińczów i występujące tam prostoskrzydłe. *Prz. Zool.*, Wrocław, **7**, pp. 246–251, 4 ff.
- BEDNARZ S. 1967. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*) Cedyzyny i okolicy (pow. Kielce). *Zesz. przyr. Op.T.P.N., Opole*, **1967**, **7**, pp. 79–86.
- BEDNARZ S. 1972. Prostoskrzydłe *Orthoptera*, karaczany *Blattodea* i skorki *Dermaptera* rezerwatu Muszkowicki Las Bukowy i terenów sąsiednich. *Ochr. Przyr.*, Warszawa – Kraków, **37**, pp. 89–103, ff. 1–4.
- BLĄŻEJEWSKI F. 1959. Próby zastosowania płatków owsianych jako przynęty w badaniach faunistycznych. *Stud. Soc. Sci. Tor.*, E, Toruń, **5**, pp. 41–50.
- BRISCHKE (C. G. A.). 1887. Bericht über eine zoologische Excursion nach Seeresen im Juni 1886. *Schr. Naturf. Ges. Danzig, N. F.*, Danzig, **6**, **4**, pp. 73–91.
- BRISCHKE C. G. A. 1888. Bericht über eine Excursion nach Hela während des Juli 1887. *Schr. Naturf. Ges. Danzig, N. F.*, Danzig, **7**, **1**, pp. 42–64.
- BRISCHKE C. G. A. 1889. Bericht über eine Excursion nach Steegen, auf der frischen Nehrung, im Juli 1888. *Schr. Naturf. Ges. Danzig, N. F.*, Danzig, **7**, **2**, pp. 193–209.
- BRUNNER VON WATTENWYL C. 1882. *Prodromus der europäischen Orthopteren*. Leipzig, XXXII + 466 pp., 11 tt., 1 m.
- CHARPENTIER T. de. 1825. *Horae Entomologicae, adjectis tabulis novem coloratis*. Wratislavia, XVI + 262 pp., 9 tt.
- CZUBIŃSKI Z., URBAŃSKI J. 1951. Park Narodowy na wyspie Wolinie. *Chr. Przyr. Ojcz.*, Kraków, **7**, 7/8, pp. 3–56, 29 ff., 8 tt.
- DEMEL K. patrz POLIŃSKI W., DEMEL K. 1921.
- ENGEL H. 1938. Beiträge zur Flora und Fauna der Binnendüne bei Bellinchen (Oder). *Märk. Tierw.*, Berlin, **3**, **4**, pp. 229–296, 15 ff.

- FISCHER L. H. 1853. *Orthoptera europaea*. Lipsiae, XX + 454 pp., XVIII tt.
- HEROLD W. 1949. 14. Zur Verbreitung und Lebensweise von *Labidura riparia* PALL. (*Dermaptera*). Ent. Internat. Z. Ges. Insektenkunde, München, 1, 8, pp. 190-192.
- KARPIŃSKI J. J. 1949. Materiały do bioekologii Puszczy Białowieskiej. Rozpr. i Spraw. I. B. Leśn., A, Warszawa, 56, 212 pp., 28 fot., 1 f., 2 tab.
- KELCH (A.). 1852. *Orthoptera* OLIV. (et omn. Auct.) Oberschlesiens. W: Zu der öffentlichen Prüfung aller Klassen des Königlichen Gymnasiums zu Ratibor und der Entlassung der Abiturienten dem 5. und 6. April ladet ergebenst ein das Lehrer-Collegium, Ratibor, pp. 1-6.
- KINEL J., NOSKIEWICZ J. 1927. Rząd: *Dermaptera* - Skorki. W: KINEL J., KRASUCKI A., NOSKIEWICZ J. - Owady krajowe, przewodnik do określenia rzędów, rodzin i rodzajów., Lwów - Warszawa - Kraków, z. 1., p. 36.
- KOERTH A. 1914. Beiträge zur Fauna der Umgegend von Schwerin a. W(arthe). Z. Naturw. Abt. Dtsch. Ges. Posen, Posen, 21, pp. 19-22.
- KOZMIŃSKI Z. 1925. Ökologische Untersuchungen an Orthopteren des Urwalds von Białowieża. Bull. Int. Acad. Sci. Cracovie, Cl. Math.-Nat., B, Kraków, 1925, pp. 447-475.
- LA BAUME W. 1912. Beitrag zur Kenntnis der *Dermaptera* und *Orthoptera* (Ohrwürmer und Geradflügler) Ostpreussens. Schr. Phys.-Ökon. Ges. Königsberg, Königsberg, 53, 1, pp. 75-85.
- LA BAUME W. 1920. Die Geradflüglerfauna Westpreussens. Dritter Beitrag zur Kenntnis der westpreussischen Ohrwürmer und Heuschrecken (*Dermaptera* und *Orthoptera*). Schr. Naturf. Ges. Danzig, N. F., Danzig, 15, pp. 144-185, 4 ff (fot.).
- LEONHARDT W. 1929. Beiträge zur Kenntnis der Orthopteren- und Odonaten-Fauna Deutschlands. Int. Ent. Z., Guben, 23, pp. 215-218.
- ŁOMNICKI M. 1875. Materiały do fauny szarańczaków galicyjskich. Spraw. Kom. Fizyogr., Kraków, 9, pp. (150)-(154).
- MIERZEJEWSKI W. patrz TENENBAUM Sz., MIERZEJEWSKI W. 1914.
- NOSKIEWICZ J. patrz KINEL J., NOSKIEWICZ J. 1927.
- NOWICKI SIŁA M. 1864. Przyczynek do owadniczej fauny Galicji. Kraków, 87 pp.
- NOWICKI SIŁA M. 1865. *Insecta Haliciae* Musei Dzieduszyckiani. Cracoviae, 87 pp.
- NOWICKI [SIŁA] M. 1867. Zapiski z fauny tatrzańskiej. Spraw. Kom. Fizyogr., Kraków, (1), pp. (179)-(206).
- POLIŃSKI W., DEMEL K. 1921. Notatki z wycieczki zoologicznej na jeziora kujawskie. Pam. Fizyogr., Warszawa, 26, 1, pp. 1-9.
- PONGRÁČ A. 1922. Beiträge zur Orthopterenfauna Polens. Ann. Mus. Zool. Pol. Hist. Nat., Warszawa, 1, pp. 126-136, 1 f., t. X.
- RAMME W. 1936. Nachtrag zur märkischen Dermapteren- und Orthopterenfauna. Märk., Tierw., Berlin, 1, pp. 224-233.
- ROŹNOWSKA J. 1934. Kilka ciekawszych na obszarze Polski stanowisk skorków (*Dermaptera*) i karaluchów (*Orthoptera, Blattidae*). Fragm. Faun. Mus. Zool. Pol., Warszawa, 2, pp. 181-188.
- RÜBSAAMEN E. H. 1901. Bericht über durch die Tucherer Heide in den Jahren 1896 und 1897. Schr. Naturf. Ges. Danzig, Danzig, 10, pp. 79-148, ff. 6-13.
- RUSZKOWSKI J. W. 1933. Wyniki badań nad szkodliwą fauną Polski na podstawie materiałów z lat 1919-1930. Roczn. Ochr. Rośl., B, Warszawa, 1, 1-3, 567 pp.
- SCHILLE F. 1902. Materiały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Spraw. Kom. Fizyogr., Kraków, 36, pp. 77-85.
- SCHULTZE S. S. 1869. Beiträge zu einer geographischen und naturgeschichtlichen Beschreibung des Kreises Carthaus. Ber. Real-Schule St. Johann, Danzig, 48, pp. 1-20, 1 mapa.
- SEMENOV [TJAN-ŠANSKIJ] A. P. 1903. Zametki ob uhovertkah (*Dermatoptera*) russkoj fauny. Russ. Ent. Obozr., Petrograd, 3, 196-199.

- SIEBOLD C. T. v. 1842. Beiträge zur Fauna der wirbellosen Thiere Preussens. Achter Beitrag. Preussischen *Orthoptera*. Preuss. Prov.-Bl., Königsberg, **27**, pp. 543-550.
- SMRECZYŃSKI S. 1902. Zapiski ortopterologiczne z r. 1901. Spr. Kom. Fizyogr., Kraków, **36**, pp. (18)-(20).
- SOKOŁOWSKI J. 1925. Contribution à l'étude de la faune des orthoptères de la Grande Pologne. Bull. Soc. Amis Sci. Pozn., B, Poznań, **1**, pp. 11-13.
- SOKOŁOWSKI J. 1928. Fauna owadów prostoskrzydłych (*Orthoptera*) województwa poznańskiego. Pr. Kom. Mat.-Przyr. PTPN, B, Poznań, **4**, pp. 97-168.
- SPEISER P. 1907. Sammelreise im Kreise Oletzko. Schr. phys.-ökon. Ges., Königsberg **47**, pp. 71-78.
- STOBIECKI S. A. 1883. Do fauny Babiej góry. Sprawozdanie z wycieczek entomologicznych na Babią górę w latach 1879 i 1880. Spraw. Kom. Fizyogr., Kraków, **17**, pp. (1)-(84).
- STOBIECKI S. A. 1886. Materyjały do fauny W. Ks. Krakowskiego. Część I. Pluskwiaki (*Hemiptera*), Szarańczaki (*Orthoptera*) i Mięczaki (*Mollusca*). Spraw. Kom. Fizyogr., Kraków, **20**, pp. (120)-(181).
- SUMIŃSKI S. M., TENENBAUM Sz. 1921. Przewodnik zoologiczny po okolicach Warszawy. Warszawa, 104 pp.
- SZELIGA-MIERZEJEWSKI (= MIERZEJEWSKI) W. 1928. *Dermaptera* et *Orthoptera* polonica (Notatka tymczasowa). Odbitka z tomu 10 Rozpr. Wiad. Muz. Dzieduszyckich, Lwów, **1928**, pp. 59-65.
- SZULCZEWSKI J. W. 1926. Materiały do fauny szarańczaków (*Orthoptera*) Wielkopolski. Pol. Pismo Ent., Lwów, **5**, pp. 87-89.
- TENENBAUM Sz. patrz SUMIŃSKI S. M., TENENBAUM Sz. 1921.
- TENENBAUM Sz., MIERZEJEWSKI W. 1914. Materyjały do fauny prostoskrzydłych (*Orthoptera*) Ordynacji Zamojskiej. Pam. Fizyogr., Warszawa, **22**, pp. 157-161.
- URBAŃSKI J. 1931. Materiały do fauny owadów prostoskrzydłych Województwa Poznańskiego. Pol. Pismo Ent., Lwów, **10**, pp. 50-59.
- URBAŃSKI J. patrz CZUBIŃSKI Z., URBAŃSKI J. 1951.
- [WAGA A.]. 1857. [*Orthoptera*]. W: [STRONCZYŃSKI K., TACZANOWSKI W., WAGA A.] Sprawozdanie z podróży naturalistów odbytej w r. 1854 do Ojcowa. Bibl. Warsz., Warszawa, **1857**, **2**, pp. 215-225.
- WEIDNER H. 1941. Vorkommen und Lebensweise des Sandohrwurms, *Labidura riparia* PALL. Zool. Anz., Leipzig, **133**, pp. 185-202, 6 ff.
- WEIGEL J. A. V. 1806. Geographische, naturhistorische und technologische Beschreibung des souverainen Herzogthums Schlesien. Zehnter Theil. Verzeichniss der bisher entdeckten, in Schlesien lebenden Thiere. Berlin, VIII + 4 nlb. + 358 + 2 nlb. pp.
- WIĄCKOWSKI S. 1957. Entomofauna pniaków sosnowych w zależności od wieku i rozmiaru pniaka. Ekol. Pol., A, Warszawa, **5**, pp. 13-140, 4 ff.
- WIŚNIEWSKI J. 1967. Owady towarzyszące mrowiskom *Formica polyctena* FÖRST. (*Hym.*, *Formicidae*) w nadleśnictwie doświadczalnym Zielonka. Pr. Kom. Nauk Roln. i Leśn. PTPN, Poznań, **21**, pp. 627-715, 11 ff.
- ZACHER [F.]. 1906. [*Labidura riparia* L. bei Carlowitz]. Z. Ent., Breslau, **31**, p. XVIII.
- ZACHER F. 1907. Beitrag zur Kenntnis der Orthopteren Schlesiens. Z. Wiss. Ins.-Biol., Husum, **3**, pp. 179-185, 211-217.
- ZACHER F. 1913. Nachtrag zur Kenntnis der schlesischen Orthopteren. Z. Wiss. Ins.-Biol., Husum, **9**, pp. 161-163.
- ZACHER F. 1917. Die Geradflügler Deutschlands und ihre Verbreitung. Systematisches und synonymisches Verzeichnis der im Gebiete des Deutschen Reiches bisher aufgefundenen Orthopteren-Arten (*Dermaptera*, *Oothecaria*, *Saltatoria*). Jena, VIII + 287 pp., 1 mapa.

b. Inne uwzględnione prace

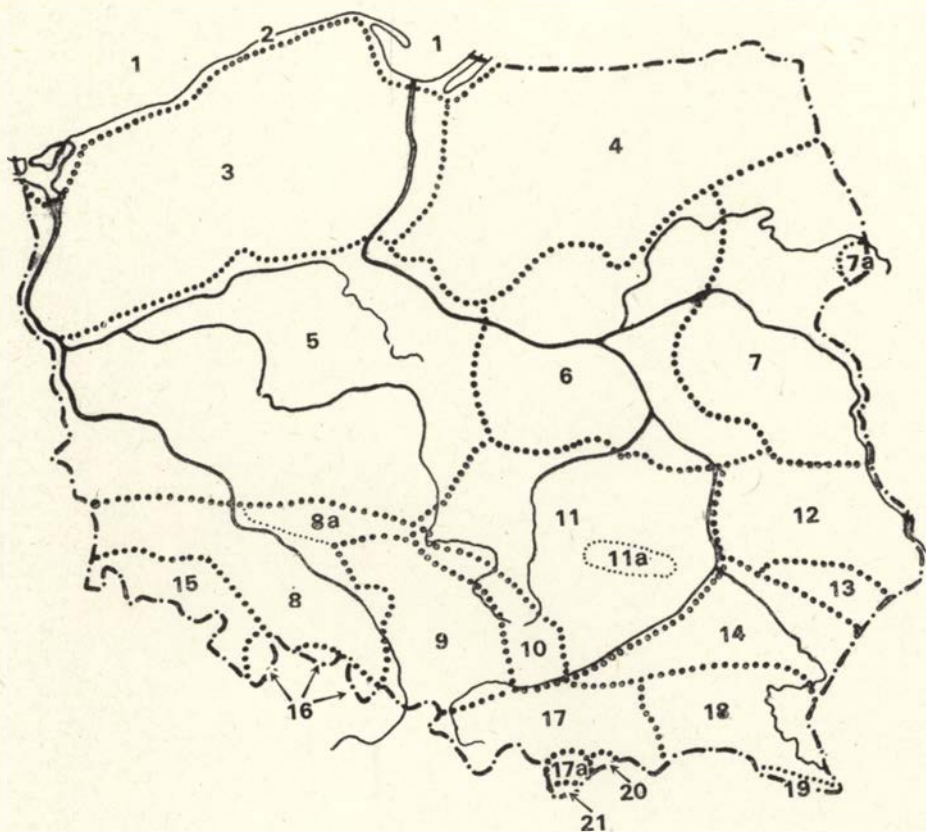
- BEIER M. 1933. *Dermaptera*. Ohrwürmer. W: Biol. Tiere Dtschl., 36, 26, Berlin, pp. 26.168-29.331, 51 ff.
- BEIER M. 1959. *Orthopteroidea Dermaptera*. W: Bronns Klassen, 5, III, 6, 3, Leipzig, pp. 455-585, 66 ff.
- BEY-BIENKO G. Ja. 1936. Nasekomye kożistokrylye. W: Fauna SSSR, n. ser., 5, Moskva-Leningrad, X+240 pp., 67 ff.
- BIANKI V. L. patrz JAKOBSON G. G., BIANKI V. L. 1905.
- BURMEISTER H. 1838. Handbuch der Entomologie. Berlin, 2. t., 2. Abt., 1. Hälfte, VIII+397-756 pp.
- BURR M. 1907. A preliminary revision of the *Forficulidae* (s. str.) and the *Chelisochidae*, families of *Dermaptera*. Trans. Ent. Soc. London, London, 1907, pp. 91-134, IV t.
- BURR M. 1909. Notes on the classification of the *Dermaptera*. Dtsch. Ent. Z., Dresden, 1909, p. 320, IV t.
- BURR M. 1913. Orthoptères. W: Collections Zoologiques du baron Edm. de SELYS LONGCHAMPS. Catalogue systématique et descriptif. II. Bruxelles, 35 pp.
- CHOPARD L. 1938. La biologie des Orthoptères. W: Encyclopedie Entomologique, A, XX, Paris, 4 nlb.+541 pp., 4 tt., 453 ff.
- CHOPARD L. 1943. Orthopteroïdes de l'Afrique du Nord. W: Faune de l'Empire Français, I, Paris, 450 pp., 658 ff.
- CHOPARD L. 1949. Ordre des Dermaptères. W: P. P. GRASSÉ Traité de Zoologie, Paris, IX, 745-770 pp., 381-406 ff.
- CHOPARD L. 1951. Orthopteroïdes. W: Faune de France, 56, Paris, 359 pp., 531 ff.
- FABRICIUS I. Ch. 1781. Species Insectorum exhibentes eorum differentias specificas, synonyma auctorum, loca natalia, metamorphosin adiectis observationibus, descriptionibus. Hamburgi et Kilonii, I, VIII+552 pp.
- FIEBER F. X. 1853. Synopsis der europäischen Orthopteren. Lotos, Prag, 3, pp. 90-104, 115-129, 138-154, 168-176, 184-188, 201-207, 232-238, 252-261.
- GÉNÉ G. 1832. Saggio di una Monographia del Forficule indigene. Ann. Sc. Nat. Regno Lombardo-Veneto, Padova, 2, pp. 215-228.
- HARZ K. 1957. Die Geradflügler Mitteleuropas. Jena, XXIV+494 pp., 255 ff., XX tt.
- JAKOBSON G. G., BIANKI V. L. 1905. Prjamokrylja i lożnosietčatokrylja Rossijskoj Imperii i sopredelnyh stran. S.-Peterburg, X+4 nlb.+952 pp., 102 ff., XXV tt.
- KARNY H. H. 1921. Zur Systematik der orthopteroïden Insekten. Treubia, Buitenzorg, 1, pp. 163-269.
- KIRBY W. F. 1904. A synonymic Catalogue of *Orthoptera*. Vol. I. *Orthoptera Euplexoptera*, *Cursoria*, et *Gressoria*. (*Forficulidae*, *Hemimeridae*, *Blattidae*, *Mantidae*, *Phasmidae*). London, I, X+501 pp.
- KRAUSS H. A. 1902. Die Namen der ältesten Dermapteren- (Orthopteren-) Gattungen und ihre Verwendung für Familien- und Unterfamilien-Benennungen auf Grund der jetzigen Nomenclaturregeln. Zool. Anz., Leipzig, 25, pp. 530-543.
- LEACH W. E. 1815. Entomology. W: Brewster Edinburgh Encyclopaedia. Edinburgh, pp. 57-172.
- LINNAEUS C. 1758. Systema Naturae per Regna Tria Naturae, secundum Classes, Ordines, Genera, Species, cum characteribus, differentiis, synonymis, locis. Holmiae, I, 4 nlb+824 pp.
- LINNAEUS C. 1761. Fauna Svecica sistens Animalia Sveciae Regni: *Mammalia*, *Aves*, *Amphibia*, *Pisces*, *Insecta*, *Vermes*. Distributa per classes et ordines, genera et species, cum Differentiis Specierum, Synonymis Auctorum, Nominibus Incolarum, Locis Natalium, Descriptionibus Insectorum. Stockholmiae, 42 nlb.+578 pp., 2 tt.

- LINNÉ C. 1767. Systema Naturae, per regna tria naturae, secundum classes, ordines, genera, species, cum characteribus, differentiis, synonymis, locis. Vindobonae, I, pars II, 532-1327 + 37 nlb. pp.
- OBENBERGER J. 1926. Róvnokřídly hmyz (*Orthoptera* a *Dermaptera*) Republiky Československé. Praha, VIII + 234 pp., 25 ff., IV tt.
- PALLAS P. S. 1773. Reisen durch verschiedene Provinzen des Russischen Reiches in den Jahren 1768-1774., II Anh., St.-Petersburg, 30 pp.
- RAMME W. 1951. Zur Systematik Faunistik und Biologie der Orthopteren von Südost-Europa und Vorderasien. Mitt. Zool. Mus. Berlin, 27, pp. 1-431, 134 ff., 3 mm., I-XXXIX tt.
- SCUDDER S. H. 1876. Critical and historical notes on Forficulariae. Proc. Boston Soc. Nat. Hist., Boston, 18, pp. 287-332.
- VERHOEFF K. W. 1902. Ueber Dermapteren. I. Versuch eines neuen natürlichen Systems. Zool. Anz., Leipzig, 25, pp. 181-208.
- WESTWOOD J. O. 1839. An introduction to the modern classification of Insects; founded on the natural habits and correspondig organisation of the different families. London, I, XII + 462 pp., 56 ff., I t.
- ZACHER F. 1911. Studien über das System Protodermapteren. Zool. Jb. Syst., Jena, 30, pp. 304-400, 80 ff.

V. Indeks nazw systematycznych

- acanthopygia*: auct., *Chelidura* 8
acanthopygia (GÉNÉ), *Chelidurella* 8, 12
acanthopygia GÉNÉ, *Forficula* 8
acanthopygia: WAGA, *Forficula* 8
albipennis: auct., *Apterygida* 7
albipennis: auct., *Chelidura* 7
albipennis: CHARP., *Forficula* 7
albipennis HAGB., *Forficula* 7
albipennis: ZACHER, *Sphingotabis* 7
Anechura SCUD. 7
Apterygida WESTW. 7
auricularia: BRISCHKE, *Forficula* 6
auricularia f. *minor*: TENENB. i MIERZEJ.,
Forficula 9
auricularia L., *Forficula* 3, 9, 12
auricularia L. f. *maior*: TENENB. i MIE-
RZEJ., *Forficula* 9
auricularia marcolobia: KELCH, *Forficula* 9
auricularia var. *cyclolobia*: auct., *Forficula*
9
biguttata FAB., *Forficula* 7
biguttata: FISCHER, *Forficula* 7
bilineata HERBST, *Forficula* 5
bipunctata (FABR.), *Anechura* 4, 7, 12
bipunctata FAB., *Forficula* 7
bipunctata: WEIGEL, *Forficula* 7
2punctata FABR., *Forficula* 7
Chelidurella VERH. 8
cyclolobia: auct., *Forficula auricularia*
var. 9
Dermaptera KIRBY 3, 5
Eudermaptera VERH. 6
Fabricii F., *Forficula* 7
forcipata STEVENS, *Forficula* 9
Forficula L. 9
Forficulidae BURR 7
gigantea: auct., *Forficula* 5
gigantea: FISCHER, *Forficula (Labidura)* 5
gigantea: WEIGEL, *Forficula* 5
gigantea: ZACHER, *Labidura (Forficula)*
riparia = 5
infumata MEG., *Forficula* 9
Labia LEACH 6
Labidura LEACH 5
Labiduridae VERH. 5
Labiidae BURR 6
macrolabia: KELCH, *Forficula auricu-*
laria 9
maior: TENENB. i MIERZEJ., *Forficula*
auricularia L. f. 9
media (HAGENB.), *Apterygida* 7, 12
media HAGENB., *Forficula* 7
media: LEONHARDT, *Chelidura* 7
media: ZACHER, *Forficula* 7
minor: auct., *Forficula* 6
minor L., *Forficula* 6
minor (L.), *Labia* 3, 6, 12
minor: TENENB. i MIERZEJ., *Forficula*
auricularia f. 9
Orsini BON., *Forficula* 7
pedestris: BON., *Forficula* 7
Protodermaptera ZACHER 5
riparia = *gigantea*: ZACHER, *Labidura*
(*Forficula*) 5
riparia PALL., *Forficula* 5
riparia (PALL.), *Labidura* 5, 12

PODZIAŁ POLSKI NA KRAINY

1	Bałtyk	11a	Góry Świętokrzyskie
2	Pobrzeże Bałtyku	12	Wyżyna Lubelska
3	Pojezierze Pomorskie	13	Roztocze
4	Pojezierze Mazurskie	14	Nizina Sandomierska
5	Nizina Wielkopolsko-Kujawska	15	Sudety Zachodnie
6	Nizina Mazowiecka	16	Sudety Wschodnie
7	Podlasie	17	Beskid Zachodni
7a	Puszcza Białowieża	17a	Kotlina Nowotarska
8	Śląsk Dolny	18	Beskid Wschodni
8a	Wzgórza Trzebnickie	19	Bieszczady
9	Śląsk Górny	20	Pieniny
10	Wyżyna Krakowsko-Wieluńska	21	Tatry
11	Wyżyna Małopolska		

Podziału obszaru Polski na krainy dokonano tymczasowo do celów roboczych. Nie należy go uważać za podział zoogeograficzny, uzasadniony w pełni odpowiednimi badaniami faunistycznymi.

«Katalog fauny Polski» wydaje Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk.

W sprawach wymiany należy zwracać się pod adresem: Biblioteka Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk, 00-950 Warszawa, ul. Wilcza 64.

Zamówienia należy kierować pod adresem: «Dom Książki», Centralna Księgarnia Rolnicza, 00-055 Warszawa, Plac Dąbrowskiego 8 lub Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki.

«Catalogus faunae Poloniae» издается Институтом Зоологии Польской Академии Наук.

По делам обмена просим обращаться по адресу: Библиотека Института Зоологии Польской Академии Наук, 00-950 Варшава, ул. Вильча 64, Польша.

Заказы следует направлять по адресу: «Арс Полона», 00-068 Варшава, Краковске Пржедмесье 7, Польша.

«Catalogus faunae Poloniae» is published by the Institute of Zoology of the Polish Academy of Sciences.

For exchange write, please, to the following address: Biblioteka Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk, 00-950 Warszawa, ul. Wilcza 64, Poland.

Book orders should be addressed as follows: «Ars Polona», 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.